

k aktům / do spisu

3 T 4/2002 15

25. června 2002

ČESKÁ REPUBLIKA

to rozhodnutí nabylo právní moci dne
KRAJSKÝ SOUD V PLZNI

dne 26. června 2002

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v hlavním líčení konaném dne 5.června 2002 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Zdeňka Minaříka a přísedících Miloslava Nováka a Jitky Ptáčkové **t a k t o:**

Obžalovaný

Vítězslav H ö r l ,

nar. [redacted] 1928 v Holýšově, okr. Plzeň-jih, důchode, trvale bytem Plzeň, [redacted]

s e z p r o š ť u j e

podle § 226 písm. c) tr.ř. obžaloby Krajského státního zástupce v Plzni ze dne 4.3.2002 sp.zn. 2 KZv 4/97, pro skutek, kterého se měl dopustit tím, že dne 17.8.1950 kolem 14.30 hod. v katastrálním území obce Nový Ždár, okr. Cheb, ve vzdálenosti asi 450 m jihovýchodně od nadjezdu nad železniční tratí Cheb-Aš, v blízkosti hájovny „Šnobl“, a ve vzdálenosti 900 m od státní hranice, jako člen hlídky PS určené k zadržení dvou osob, které se budou pokoušet o přechod státní hranice, bez zákonného důvodu použitím zbraně hromadně účinné, těžce zranil Pavla Hynka, nar. 9.3.1936 tak, že tento na místě utrpěným zraněním podlehl, a dále zranil jeho otce Františka Hynka, nar. 5.7.1906, který byl s utrpěným těžkým zraněním hospitalizován, a toto poranění u něho zanechalo trvalé následky,

t e d y měl jinému úmyslně způsobit těžkou újmu na zdraví, a tímto činem způsobit smrt,

č í m ž m ě l s p á c h a t

trestný čin ublížení na zdraví podle § 222 odst.1,3 tr.zák.

O d ů v o d n ě n í

Z důkazů provedených v hlavním líčení byl zjištěn následující skutkový stav.

Obž. Vítězslav Hörl nastoupil vojenskou základní službu dne 5.10.1949 k tehdejšímu praporu Útvaru SNB 9600 v Karlových Varech. K vlastnímu výkonu vojenské základní služby byl zařazen na pohraniční útvar SNB Mokřiny u Aše, okr. Cheb. Vojenskou přísahu vykonal dne 24.2.1950. V té době plánoval ilegální odchod do zahraničí poškozený František Hynek společně se svým synem Pavlem Hynkem. Zájem o tento odchod začal projevovat již v červnu 1950. V té době jej navštívil jeho příbuzný Josef Chylík, kterému si poškozený postěžoval na svoji osobní situaci. Josef Chylík mu na jeho narážku, že by nejraději od všeho utekl, nabídl, že kdyby chtěl, tak mu pomůže k ilegálnímu odchodu do zahraničí. František Hynek s touto nabídkou souhlasil a za účelem zajištění přechodu později dal Josefu Chylíkovi částku 2.000-5.000,- Kč. Josef Chylík potom zprostředkoval Františku Hynkovi schůzku dne 13.8.1950 s jedním hajným, který bydlel na hranicích u Aše a byl ochoten jej převést přes hranice. Druhý den se uskutečnila v Chrástu schůzka mezi Františkem Hynkem a hajným, který se představil jako Bambas. Hajný Bambas prohlásil, že je ochoten Františka Hynka převést do zahraničí. Na schůzce byl určen den přechodu a bylo ujednáno, že dne 17.8.1950 přijede František Hynek vlakem do Zdic, kde k němu do vlaku přisedne Bambas a pojedou spolu směrem na Aš, kde mu Bambas ukáže, kde mají československé hranice přejít. Hajný Bohumil Bambas, který byl spolupracovníkem tehdejší složky StB, ihned ohlásil na OO VB Milevsko, že jej navštívil Chylík se žádostí, aby převedl jeho příbuzného Františka Hynka ilegálně do zahraničí. Případ pak byl ohlášen na OO-MV Tábor, jehož orgány po zjištění, že Bambas případ ohlásil bezpečnosti a že je spolupracovníkem OO-MV Aš, jmenovaného instruovali, aby na schůzku s Hynkem šel a ilegální přechod s ním projednal. Celá věc byla pak ohlášena OO-MV Aš, kde příslušný velitel tehdejší StB projednal věc s velitelem tehdejšího útvaru SNB Mokřiny, provedli obhlídku terénu, kde se měl přechod Františka Hynka uskutečnit. Bylo naplánováno, že asi hodinu a půl před započatím akce zaujmou dvoučlenné hlídky předem určené postavení v terénu, kudy měl František Hynek přecházet, přičemž bylo určeno, že nejbližší hlídka, kolem které bude František Hynek procházet, ho zadrží a ostatní hlídky zůstanou zalehnuty. Poškozený František Hynek a jeho syn Pavel Hynek, když se s nimi Bambas rozloučil, se po přechodu trati ihned dali na útěk směrem ke státní hranici ČSR a Německa, která byla vzdálena asi 900 m. O asistenci příslušníků útvaru SNB Mokřiny požádali dne 16.8.1950 pracovníci StB Aš. Tito sdělili veliteli tohoto útvaru, že hranice bude osobami překročena dne 17.8.1950 kolem 15.00 hod. Plán celého zadržení včetně rozmístění jednotlivých hlídek následně pak schválil i náčelník složky StB v Aši. Pokud šlo o osoby, které měly přejít státní hranici, bylo touto složkou veliteli útvaru SNB Mokřiny řečeno, že přejde nějaký poslanec s další osobou, přičemž konkrétně neuvedl, o jakou další osobu se jedná, v jakém věku a to i přesto, že jim bylo známo, že bude přecházet se svým čtrnáctiletým synem. Bylo též zdůrazněno, že chtějí za každou cenu přejít státní hranici a že budou pravděpodobně ozbrojeni. Útvar SNB Mokřiny tedy poskytl k tomuto zadržení své příslušníky jak základní služby, tak i vojáky z povolání. Velitelem celé akce byl jmenován vrchním strážmistrem Ladislavem Eflerem štabní strážmistr Jan Jáchym. Tento jmenovaný velitel se účastnil též prohlídky terénu, kde mu bylo pracovníky Stb ukázáno, kudy se bude snažit František Hynek a další osoba překročit státní hranice. Jednalo se o prostor v katastrálním území obce Nový Žďár, okr. Cheb, ve vzdálenosti asi 450 jihovýchodně od nadjezdu nad železniční tratí Cheb-Aš v blízkosti hájovny „Šnobl“ a ve vzdálenosti asi 900 m od státní hranice. Dne 17.8.1950 kolem 12.30 hod. nastoupili určené příslušníky do této akce k instruktáži, kterou provedl velitel útvaru vrchní strážmistr Ladislav Efler. Seznámil hlídky s provedeným opatřením, přičemž jim uvedl, že bude přecházet větší skupina osob a že není vyloučeno, že budou ozbrojeni. Kdo konkrétně by měl přecházet, příslušníkům hlídek nesdělil. Hlídky nechal vyzbrojit samopaly s ostrými náboji, když každý příslušník hlídky měl nejméně dva zásobníky. Uložil jim, že zbraně mají použít pouze k zastrašení, tedy k výstřelům

do vzduchu. Sdělil jim, že velitelem tohoto opatření je štábní strážmistr Jan Jáchym. Bylo určeno složení jednotlivých složek hlídek, kde jeden ze starších vojáků byl vždy velitelem hlídky. Krátce po instruktáži byli příslušníci hlídek zavedeni velitelem na místo, kde mělo dojít k zadržení a zde byli velitelem zásahu jednotlivé hlídky rozmístěny podle předem připraveného plánu. V první hlídce byl velitelem ml.stržm.Jan Joch a členem hlídky vojin Břetislav Horyna, v druhé hlídce ml. stržm.Oldřich Koukal, členem hlídky vojin Zdeněk Bosák, ve třetí hlídce velitel svob.Miroslav Jarolím, členem hlídky byl obž. Vítězslav Hörl, velitelem čtvrté hlídky št.stržm.Jan Jáchym a členem vojin Jaroslav Bureš a velitelem páté hlídky byl svob. Miroslav Houdek a členem hlídky pak vojin Lubomír Kasal. Jednočlennou hlídku pak tvořil příslušník tehdejší StB poručík Václav Červený. Asi kolem 14.30 hod. střeženým prostorem procházela mezi hlídkami jmenovaným spolupracovníkem Stb kontaktovaná a navedená osoba František Hynek, nar. 1906 se svým synem Pavlem Hynkem, nar. 9.3.1936 (v té době mu bylo přes 14 let). Vzhledem k nedostatečné ostráživosti a nerozhodnosti hlídek nebyly obě osoby podle stanoveného plánu zadrženy, když prošly mezi hlídkami. Následně když byly spatřeny, neuposlechly několikerého zvolání hlídek, aby zůstali stát, bylo některými příslušníky hlídek při pronásledování obou osob použito střelných zbraní výstřely do vzduchu. K použití střelných zbraní proti oběma poškozeným došlo až na základě rozkazu opatření št.stržm.Jana Jáchyma, který hlídkám zavelel poté, když se obě osoby na vyzvání hlídek nezastavily, aby obě osoby pronásledovali a použili zbraně. Zatímco ze strany ostatních níže vyjmenovaných zasahujících příslušníků útvaru došlo k použití zbraně převážně ke střelbě do vzduchu, došlo po vydání uvedeného rozkazu ze strany bývalých příslušníků útvaru vojína Břetislava Horyny a následně i vojína Zdenka Bosáka k mířené střelbě na spodní část těla obou poškozených, když vojin Břetislav Horyna zasáhl nezl. Pavla Hynka, který zůstal po zasažení ležet na místě. Následně vojin Zdeněk Bosák spatřil utíkat další osobu a střelami zasáhl při útěku Františka Hynka, který po zásahu zůstal ležet na místě.. Členové hlídek celkem vystřelili 186 ks nábojů, když jsou zde zahrnuty všechny vystřelené náboje, přičemž drtivá většina byla skutečně vystřelena do vzduchu na výstrahu. Vojín Břetislav Horyna vystřelil 6 nábojů, ml.stržm.Oldřich Koukal 40 nábojů, voj.Zdeněk Bosák 63 nábojů, svob. Miroslav Jarolím 9 nábojů, voj.Vítězslav Hörl 38 nábojů a vojin Jaroslav Bureš 30 nábojů. Při mířené střelbě byl po povelu k pronásledování užití zbraně, který vydal velitel opatření, zasažen nezl. Pavel Hynek tak, že jedna střela zasáhla břicho v úrovni pasu, přičemž se jednalo o průstřel z boční části a další střela prošla pravým stehnem. Na následky střelného poranění, zejména když bylo zasaženo břicho, téhož dne při převozu do nemocnice zemřel. Druhý poškozený František Hynek byl zasažen dvěma projektily, kdy první zasáhl stehenní kost levé nohy asi 20 cm nad kolenním kloubem, kdy se jednalo o zástřel a druhý prošel měkkými částmi nohy. Utrpěl těžké poranění, když se následně léčil v tehdejší Státní nemocnici v Aši od 17.8.1950 a dále od 8.6.1950 v oblastní nemocnici v Českých Budějovicích a konečně ve vězeňské nemocnici v Praze na Pankráci po nezjištěnou dobu.

Obž. Vítězslav Hörl u hlavního líčení využil svého práva a ve věci nevypovídal, když pouze podotkl, že se cítí nevinný a v této věci již vypovídal po čtyři roky. V přípravném řízení byl vyslechnut opakovaně, přičemž popřel, že by po některém z poškozených vůbec střelil, že by jej zasáhl, zranil či dokonce usmrtil. Doznal, že byl vyslán společně s dalšími pohraničníky na předem stanovené místo a to poté, co byla provedena instruktáž. Bylo jim řečeno, že mají provést zadržení osob, které mají přejít státní hranici. On sám byl jen členem dvoučlenné hlídky, velitelem této hlídky nebyl. Na předem určeném místě čekali na osoby, které měly přejít státní hranici. Následně slyšel opakované výzvy k zastavení, povel ke střelbě a vzhledem k tomu, že jim bylo řečeno při instruktáži, že mají střilet do vzduchu k zastrašení, použil tedy zbraň k výstřelům do vzduchu. Samotné osoby, které přecházely státní hranici,

neviděl. Tvrdil, že stále byl na postavení, kam byl jako hlídka zaveden, s odstupem času dále uváděl, že na podrobnosti si dále nepamatuje.

Ve stejném duchu se nesly i závěrečné řeči jako obžalovaného, tak i jeho obhájce.

Soud v této věci, která se udála před více než 51 lety, měl k dispozici tři skupiny základních důkazů. Za prvé se jednalo o samotný vyšetřovací spis ÚDV sp.zn. ÚDV 1/VT-1997, ve kterém byly založeny ověřené fotokopie dobových listin, za druhé zprávy a listiny, které si soud opatřil sám a v neposlední řadě se jednalo o výpovědi svědků či znalecké posudky nebo odborná vyjádření..

Na tomto místě soud již považuje za nutné uvést, že mohl vycházet pouze z důkazů, které byly provedeny v souladu se současným platným trestním řádem, či s dalšími zákony a předpisy, které byly v souladu nejen s Ústavou ČR ale i Listinou práv a svobod. V tomto směru nemohl použít výpovědi svědků, které byly pořízeny v rozporu s tr. řádem, když byly pořízeny před sdělením obvinění a vyslýchané osoby nebyly vůbec poučeny v jakém procesním postavení vypovídají. Soud nemohl ani v hlavním líčení vyslechnout navrhovaného svědka ing. Josefa Vlčka, když tento zemřel již 7.6.1999 (č.l. 370) a nemohl ani provést státním zástupcem navrhovaný důkaz přečtením výpovědi svědka Jana Jocha (č.l. 67-68), který zemřel dne 20.8.1996 (č.l. 88) a jeho výpověď byla pořízena dne 25.8.1995, tedy před sdělením obvinění obž. Vítězslavu Hörlovi (sděleno 16.1.1997).

Krajský soud projednával tuto věc až na základě již potřetí podané obžaloby státním zastupitelstvím. Obž. Vítězslavu Hörlovi bylo sděleno obvinění dne 16.1.1997. Celé přípravné řízení bylo provázáno celou řadou pochybností, kdy věc byla opakovaně pravomocně vrácena státnímu zástupci k došetření k objasnění základních skutečností důležitých pro rozhodnutí ve věci a to nejen tedy až soudu v hlavním líčení. Obvinění bylo ve stejný den sděleno i dalšímu tehdejšímu vojáku základní služby Zdeňku Bosákovi. Tento spoluobviněný dne 20.11.1998 zemřel (č.l. 252) a trestní řízení bylo vedeno tedy pouze proti Vítězslavu Hörlovi. Dne 29.12.1998 Krajský státní zástupce v Plzni zastavil trestní stíhání podle § 172 odst.1 písm.d) tr.ř. z důvodu uvedeného v § 11 odst.1 písm.b) tehdy účinného trestního řádu a to proto, že považoval trestní stíhání za promlčené. Ke stížnosti ministra spravedlnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud ČR toto usnesení svým rozsudkem ze dne 18.8.1999 sp.zn. 4 Tz 102/99 (č.l. 266) zrušil jako nezákonné, když dospěl k závěru, že nedošlo k promlčení trestního stíhání. Nejvyšší soud ČR rovněž v tomto rozsudku uložil orgánům přípravného řízení, aby zjistili, zda obž. Vítězslav Hörl použil zbraně svévolně nebo v rozporu s tehdy platnými předpisy, přičemž bylo uloženo, aby zodpověděl i otázku, zda dostal ke střelbě rozkaz, zda střílel až po výzvě k zastavení osob a zda střelba byla vedena nepřiměřeným způsobem úmyslně ohrožujícím život zadržovaných. Věc se tedy vrátila znovu do přípravného řízení. Po podané obžalobě dne 26.1.2000 Krajský soud v Plzni svým usnesením ze dne 28.2.2000 sp.zn. 3 T 1/2000 (č.l. 321) věc pravomocně vrátil státnímu zástupci k došetření, když podle soudu nebyly splněny požadavky Nejvyššího soudu ČR. Stejně tak tomu bylo o po další obžalobě podané 7.12.2000, kdy krajský soud věc svým usnesením ze dne 28.2.2001 sp.zn. 3 T 26/2000 pravomocně vrátil státnímu zástupci k došetření. Stížnost pro porušení zákona ve věci vrácení věci k došetření státnímu zástupci Nejvyšší soud ČR dne 31.10.2001 svým usnesením ze dne 31.10.2001 sp.zn. 5 Tz 197/2001 zamítl s tím, že je třeba obstarat požadované důkazy a pokud zde bude jejich absence, bude nutno, aby ve věci bylo soudem rozhodnuto. Soud tedy rozhodoval v této věci na základě nově podané obžaloby ze dne 5.3.2002. Je nutno konstatovat, že nově opatřené důkazy nepřinesly žádné nové skutečnosti týkající se důkazů

požadovaných v původním rozsudku Nejvyššího soudu ČR a i v požadavcích usnesení krajského soudu týkající se vrácení věci státnímu zástupci k došetření.

Z provedených důkazů bylo zjištěno, že akce k zadržení obou poškozených se zúčastnilo celkem 12 příslušníků tehdejšího SNB a též velitel tehdejšího útvaru SNB vrchní strážmistr Ladislav Efler. Tento zemřel dne 4.2.1987 (č.l. 366). Také velitel celého opatření št.stržm.Jan Jáchym zemřel již dne 18.7.1989 (č.l. 370), zemřel i ml.stržm.Jan Joch a to 20.8.1996 (č.l. 88), voják Břetislav Horyna dne 13.6.1986 (č.l.84), voják Zdeněk Bosák dne 20.11.1998 (č.l.252), voják Lubomír Kasal dne 30.7.1998 (č.l.446) a poručík Václav Červený zemřel dne 10.9.1978 (č.l. 364). Všichni svědci, resp. osoby, které byly účastněny akce, jsou osoby již v pokročilém věku, které trpěly celou řadou nemocí a u všech se dá globálně říci, že s odstupem času vesměs uvedly, že si podrobnosti nepamatují, případně si na nic vůbec nepamatují.

Bývalý ml.stržm.svědka Oldřich Koukal, bývalý voják z povolání popsal při hlavním líčení pouze způsob střežení a vzájemnou podřízenost jednotlivých útvarů tehdejšího SNB i Útvaru 9600. O vlastní akci nic neuvedl, nic si nepamatoval a to z důvodu jeho předchozího úrazu hlavy, kdy údajně zčásti ztratil paměť. Svědek Jaroslav Bureš, tehdejší voják základní služby, se zúčastnil vlastní akce a sám údajně střílel pouze do vzduchu. Při střelbě na místě viděl přebíhat od trati asi ve vzdálenosti 30 m osobu, slyšel, že střílí okolní hlídky. Po zastavení střelby našli jednoho z narušitelů, který ležel na zemi. Bylo vidět, že je to chlapec. Nezastavovali se u něj, běželi dál k druhé ležící osobě. Nedokázal se vyjádřit přesně k tomu, kdo vydal rozkaz ke střelbě. Z jeho výpovědi však vyplývá, že někdo rozkaz vydal, pak se střílelo a konečně došlo i k rozkazu pronásledování a příkazu střelby a k zastavení střelby. K jednání obžalovaného při samotné akci nic neuvedl. Svědek Miroslav Jarolím, tehdejší účastník akce v hodnosti svobodníka potvrdil, že se akce zúčastnil, byl zařazen do dvoučlenné hlídky, přičemž po nějaké době slyšel nějaké výkřiky a pak začala střelba. O jaké výkřiky šlo, se již nepamatuje. On údajně vypálil asi dvě dávky do koruny stromu, přičemž z jeho strany nešlo o cílenou střelbu, protože nikoho neviděl. Když střelba ustala, šel ke skupině dalších příslušníků útvaru a když došel na místo, viděl na zemi dvě zraněné osoby v civilu. Krátce nato přijelo osobní auto a zraněné odvezlo. Podle svého vyjádření oba leželi asi 200-300 m od místa, kde on držel hlídku. Svědek ing. Josef Vlček, bývalý velitel a zpracovatel hodnocení akce v hodnosti nadporučíka, zemřel dne 7.6.1999 a vzhledem k tomu, že byla jeho výpověď provedena v souladu se zákonem, byla ve smyslu § 211/2 písm.a) tr.ř. přečtena. K samotné akci neuvedl nic podstatného, pouze to, že zpracovával zprávu ze dne 24.8.1950 na základě provedeného šetření. Svědek MUDr. Milan Humplík, tehdejší sekundární lékař z nemocnice z Aše, potvrdil, že viděl oba poškozené až v době, kdy byli převezeni do nemocnice, přičemž mladší, tedy Pavel Hynek byl přivezen již mrtvý. Sám neprováděl ohledání tohoto mrtvého, nestanovil jeho smrt, toto provedl tehdejší primář této nemocnice. On pouze viděl stopy po střelách. Částečně upřesnil, kde byla střelná poranění a to u obou poškozených, přičemž pokud šlo o střelu, která zasáhla břicho a byla zřejmě smrtelná u Pavla Hynka, tak tato byla na úrovni pasu. Ostatní střelná poranění u obou poškozených byla ve spodní části těla. Přesný popis i mechanismus jednotlivých poranění poškozeného Pavla Hynka mohla podle něj objasnit jen prováděná pitva. Neví zda byla však pitva tohoto poškozeného provedena, nebyl jí přítomen. Svědkyně Růžena Humplíková, bývalá instrumentárka chirurgického oddělení téže nemocnice, ke zraněním poškozených nic podstatného neuvedla, když pouze věděla o tom, že František Hynek zde byl hospitalizován, měl fixovanou nohu v sádře, měl k dispozici samostatný pokoj v nemocnici, nebyl hlídán policií. Sama viděla, že jej ve dvou případech navštívila jeho manželka. K věci neuvedl nic podstatného ani bývalý vyšetřovatel v Českých

Budějovicích svědek Vojtěch Rybák, když uvedl, že si na souvislosti s touto věcí vůbec nepamatuje.

Po vrácení věci k došetření byla provedena identifikace osob Miroslava Houdka, Lubomíra Kasala a Františka Hořkého, přičemž pokud šlo o Lubomíra Kasala a Františka Hořkého, bylo zjištěno, že osoba tohoto jména již zemřela a pokud jde o Františka Hořkého, nebyl schopen pro nemoc výslechu.

Žádný ze slyšených svědků tedy neuvedl nic konkrétního k tomu, jak obž. Vítězslav Hörl použil zbraň ke střelbě, žádný ze svědků jej neviděl, že by střílel po obou prchajících poškozených.

Z listinných důkazů, zejména archivních materiálů je z fotodokumentace (č.l. 135) patrné, ve které oblasti a místě došlo k provádění akcí. Rozdělení hlídek určené velitelem zásahu, jejich výzbroj i to, že se jednalo o záťah za asistence orgánů StB je zřejmé ze staniční knihy ze dne 17.8.1950 (č.l. 143-144). Místo zásahu rozmístěných hlídek i trasa poškozených je patrná z náčrtku a vysvětlivek (č.l. 145-146). Tyto jmenované listiny jsou součástí dokumentů týkajících se šetření celé události (č.l. 140-154), které končí vyhodnocením těchto materiálů (č.l. 154), což je hlášení pro SNB - Útvar 9600 Praha. Zde bývalý velitel praporu npor. Josef Vlček po provedeném šetření události v hlášení uvádí, že při vniknutí prchajících použil voják Horyna zbraně a po vystřelené dávce klesl jeden z mužů a zůstal ležeti na okraji porostu, přičemž voják Bosák, který k němu první doběhl, spatřil druhého muže ve vzdálenosti asi 40 m, zahájil na něj palbu, po které muž rovněž klesl na zem. Z tohoto je tedy zřejmé, že oba tito vojáci zasáhli poškozené. V hlášení je též uveden dnes obž. Vítězslav Hörl jako osoba, která použila zbraně a vystřelila 38 nábojů. Stejně tak vystřelil náboje i ml.stržm. Oldřich Koukal, který vystřelil 40 nábojů, svob. Miroslav Jarolím 9 nábojů, voják Jaroslav Bureš 30 nábojů. U těchto osob není uvedeno, že by tuto zbraň použili proti oběma poškozeným a že by tyto poškozené zasáhli. Zcela jednoznačně je zde uvedeno, že zbraně proti osobám s kladným výsledkem použil pouze voják Horyna a voják Bosák. Pokud jde o hodnocení použití zbraně, bylo tehdejšími orgány vyhodnoceno jako oprávněné (č.l. 157). Při šetření celého případu tehdejší Inspekcí MV v r. 1956 (č.j.: IM-0141/56) byl konstatován, pokud jde o přechod státní hranice oběma poškozenými, skutkový stav, včetně jednání příslušníků tehdejšího MV, zejména složky Státní bezpečnosti (č.l. 159-186). Inspekci bylo konstatováno, že ze strany bezpečnostních orgánů nedošlo k provokaci, avšak bylo postupováno nesprávným způsobem, který se v té době používal. Kromě toho, že byla doporučena obnova řízení ve věci Františka Hynka, který byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 13 let, nedošlo k žádnému návrhu ohledně potrestání tehdejšího štabního strážmistra a později npor. Jana Jáchyma, který tomuto opatření velel. Z další zprávy ze dne 7.11.1956 (č.l. 161-163) je zřejmé, že oba poškození uhnuli od předem určeného směru při přechodu státní hranice poněkud stranou, kde nebyli očekáváni, přičemž hlídky projevíly nedostatečnou ostrážitost a rozhodnost, když nechaly poškozeného Františka Hynka s jeho synem projít mezi sebou. Jednoznačně je zde uvedeno, že povel ke střelbě dal velitel skupiny tehdy štb.stržm., v době tohoto vyšetřování již npor. Jáchym a to až v době, kdy se poškozený František Hynek se synem na několikanásobnou výzvu a pronásledování nezastavili a blížili se k čs.státním hranicím. Zasahujícím příslušníkům před zahájením akce nebylo známo, že s Františkem Hynkem bude do zahraničí utíkat i jeho čtrnáctiletý syn Pavel. Není pochyb o tom, že celá akce byla předem připravená a mohlo dojít k zadržení obou poškozených bez použití zbraně. Ve zprávě se dále uvádí, že hajný Bambas dne 2.4.1955 zemřel po havárii motorového vozidla a za zprostředkování přechodu dostal od Františka Hynka celkem 11.000,- Kč, které odevzdal bezpečnostním orgánům. Případ nebyl hodnocen jako provokace

ze strany bezpečnosti, když ilegální odchod do zahraničí zprostředkoval Františku Hynkovi jeho příbuzný Chylík bez vědomí bezpečnostních orgánů. Řízením Bambase, který z vlastní iniciativy jako spolupracovník StB případ nahlásil, sledovala Bezpečnost zadržení Františka Hynka, který měl v té době snahu za každou cenu ilegálně odejít z tehdejší ČSR. K této zprávě jsou pak přiloženy přílohy, týkající se tohoto šetření a to výpovědi jednotlivých osob (č.l. 165-174) a fotokopie lustrací jednotlivých osob, o kterých se hovoří, včetně Josefa Chylicka (č.l. 177) a Bohumila Bambase (č.l. 178). Průběh trestního řízení, které bylo vedeno proti Františkovi Hynkovi a spol je patrný z listinných důkazů č.l. 188-218. Zranění, která utrpěl po postřelení František Hynek, jsou uvedena ve zprávě Všeobecné veřejné okresní nemocnice v Aši ze dne 18.8.1950 (č.l. 151) a pokud jde o Pavla Hynka, zprávou z téhož dne a z téže nemocnice (č.l. 152). Pokud šlo o použití zbraně, platily v té době předpisy pro tehdejší útvary SNB, Útvaru 9600, které jsou založeny na č.l. 100-134.

Ze znaleckého posudku z oboru soudního lékařství (č.l. 383-384), který byl přečten postupem podle § 211 odst.5 tr.ř., vyplývá, že poškozený František Hynek utrpěl při zásahu příslušníků útvaru SNB těžké poranění. Z vyžádané zprávy z archivu Armády ČR č.l. 497, kdy vykonával obž. Vítězslav Hörl vojenskou základní službu, cvičení a kdy vykonával vojenskou přísahu.

Krajský státní zástupce ve své závěrečné řeči navrhl uznat obž. Vítězslava Hörla vinným ve smyslu obžaloby, když provedeným dokazováním mělo být prokázáno, že to byl obž. Vítězslav Hörl, který způsobil oběma obžalovaným zranění, která jsou popsána v obžalobě. Státní zástupce má za to, že došlo ke střelbě v rozporu s ustanovením § 10 zák. č. 286/1948 Sb. a směrnice pro výkon služby pohraniční stráže č.j. 1449 taj./1950 SNB Útvaru 9600 (kap.3 odst.4), neboť zadržení poškozeného mělo a mohlo být provedeno bez použití zbraně. Má za to, že jednání obžalovaného Vítězslava Hörla bylo v příčinné souvislosti s nastalým následkem a navrhl jej uznat vinným pro trestný čin ublížení na zdraví dle § 222 odst.3 tr.zák. a uložit mu podmíněný trest s dohledem při použití ustanovení § 40 odst.1 tr.zák.

Krajský soud hodnotil provedené důkazy samostatně jednak ve vzájemné souvislosti, přičemž dospěl k závěru, že v průběhu hlavního líčení a ani již předtím v průběhu přípravného řízení nebyla vyvrácena obhajoba obžalovaného, když ze žádného důkazu nebylo prokázáno, že by použil zbraně proti oběma poškozeným a tyto zasáhl. Bylo prokázáno a on sám doznává, že použil zbraně ke střelbě do vzduchu, tuto zbraň podle soudu použil v souladu s instrukcí, která mu byla dána před vlastní akcí velitelem vrchním strážmistrem Ladislavem Eflerem. Kdo a kdy použil zbraně proti poškozeným a tyto zasáhl, je jednoznačně uvedeno v hlášení zaslané velením tehdejšího SNB Útvaru 9600, tedy tehdejší svob. Zdeněk Bosák a voják Břetislav Horyna. Z charakteru způsobených zranění je zřejmé, že tyto osoby nemohly s takovými zraněními se pohybovat a musely tedy být zasaženy na místě, kde byly později nalezeny jako ležící, kde byly ošetřeny. Nejsou k dispozici žádné důkazy, které by svědčily o tom, že to byl právě obž. Vítězslav Hörl, který zasáhl oba poškozené. Nikdo ze svědků jej neviděl střílet po obou poškozených, ostatně neviděl jej střílet žádný a lze pouze konstatovat počet vystřelených nábojů ze samopalu obž. Vítězslava Hörla. Nebylo zjištěno, že by některá ze zbraní zasahujících příslušníků byla podrobena balistické expertíze či, že by byly zajištěny nějaké střely, nábojnice a tyto též podrobeny expertíze. To, že obžalovaný střílel, nestačí k tomu, aby byl uznán vinným z toho, že způsobil těžké zranění poškozenému Františkovi Hynkovi a smrtelné zranění jeho synovi Pavlu Hynkovi. Je nelogické, proč tomuto obžalovanému je kladeno za vinu, že zasáhl oba poškozené, když z provedených důkazů jednoznačně vyplývá, že zranění způsobili dva střelci. Pokud obžalovaný použil zbraně

k výstřelům do vzduchu, jednal na základě instrukcí svého velitele. S ohledem na charakter akce šlo nepochybně o zásah příslušníků hlídek pod jednotným velením, když v tomto případě byl určen jednak velitel celé akce št.b.stržm. Jan Jáchym i velitelé hlídek. K zasažení obou poškozených došlo až poté, co tento velitel akce vydal rozkaz k pronásledování a použití zbraně, když oba poškození prošli hlídkami oproti původnímu plánu. Došlo k vydání tohoto rozkazu poté, co oba poškození na opakované výzvy zakročujících příslušníků tehdejšího útvaru SNB Mokřiny nezastavili a pokračovali v útěku. Pokud je v obžalobě uvedeno, že došlo k použití zbraně v rozporu s ustanovením § 10 zák. č. 286/1948 Sb. a příslušné citované směrnice, je zřejmé, že šlo o písm. f) cit. ustanovení. Soud dospěl ke zcela k rozdílnému závěru při použití zbraně a sice k tomu, že se nejednalo o použití zbraně ve smyslu § 10 písm.f) zák. č. 286/1948 Sb. o národní bezpečnosti, ale zbraň byla použita ve smyslu ustanovení § 10 odst.2 tohoto zákona, když zakročovali semknutě pod jednotným vedením a velením. O tom, že šlo o zásah pod jednotným velením, vyplývá z šetření Inspekce MV z r. 1956. V tomto případě, bohužel, došlo k oprávněnému použití zbraně zasahujícími příslušníky. Je nepochybné, že zakročující příslušníci byli povinni tento rozkaz splnit. Při použití zbraně ze strany svobodníka Zdeňka Bosáka a vojína Břetislava Horyny střely směřovaly proti spodní části těla poškozených, viz popsání poranění MUDr. Humplíkem. V průběhu přípravného řízení i v průběhu hlavního líčení se nepodařilo ani zjistit, jaké zbraně byly tehdy přesně užívány u tehdejšího Útvaru SNB Mokřiny, kterými byli vyzbrojeni příslušníci vyslaní na akci, když sami slyšení velitelé ani vojáci se na typu samopalu, který byl používán, neshodli a nebylo zjištěno z archivních materiálů, které samopaly byly použity. S určitostí však lze říci, že se jednalo o samopal, ať už vzor 24, 25 či 26, jednalo se tedy o zbraň hromadně účinnou.

Z obecného pohledu jde o otřesnou událost, která dokumentuje zločinnou povahu tehdejšího režimu, povahu a způsob praktik tehdejší StB. Oba poškození ve snaze ilegálně opustit republiku, se obrátili se žádostí o pomoc na nesprávné osoby, přičemž jejich úmysl ilegálně opustit republiku byl vyrazen. Za pomoci tehdejšího spolupracovníka-agenta byli poškození směřováni k přechodu přes státní hranici do míst, kde tehdejší StB za spolupráce útvaru SNB Mokřiny předem připravila akci k jejich zadržení. Při vlastním pokusu o útěk došlo k postřelení a k těžkému zranění Františka Hynka a smrtelnému zranění čtrnáctiletého chlapce. Nelze ani na druhé straně přehlédnout tu skutečnost, že pokud by oba poškození na opakované výzvy či výstřely do vzduchu zakročujících příslušníků zastavili, nepochybně by nedošlo k těmto tragickým následkům. Pokud jde o zasahující vojáky, tyto jednali pod jednotným velením při tomto zásahu, byli posledním výkonným článkem aparátu tehdejšího totalitního režimu, který bránil svým občanům ve volném pohybu a upíral jim právo opustit kteroukoli zemi, tedy i vlastní a vrátit se do své země. Nedovolené opuštění republiky bylo kriminalizováno. Dělo se tak v rozporu se Všeobecnou deklarací lidských práv přijatou valným shromážděním OSN v r. 1948 i v rozporu s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, přičemž tyto dokumenty nabyly platnosti v ČR až daleko později, v r. 1976.

Na základě provedených důkazů soud dospěl k závěru, že v průběhu hlavního líčení nebylo prokázáno, že by obž. Vítězslav Hörl se dopustil jednání popsaného ve výroku obžaloby. Ze zcela nezvratného důkazu - hlášení č.l 154, je zřejmé, kdo zranění oběma poškozeným způsobila, kdy je pak patrné ze šetření Inspekce MV. Tyto důkazy vytváří důvodné pochybnosti o tom, že by obž. Vítězslav Hörl se dopustil skutku, pro který je obžalován. Nebylo zjištěno, že by obžalovaný svým jednáním se nedopustil jiného protiprávního činu.

S ohledem na provedené dokazování nezbylo soudu nic jiného, než aby rozhodl v jeho prospěch. Podle § 226 písm.c) tr.ř., obžaloby Krajského státního zástupce v Plzni ze dne 4.3.2002 sp.zn. 2 KZv 4/97, když nebylo prokázáno, že by spáchal skutek, pro který je obžalován.

Soud nerozhodoval o nárocích poškozených, neboť v průběhu přípravného řízení či do zahájení dokazování u hlavního líčení se nikdo z poškozených či jejich nástupců nepřipojil.

Poučení

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 8 dnů od doručení jeho opisu ke Krajskému soudu v Plzni. O tomto odvolání bude rozhodovat Vrchní soud ČR v Praze. Státní zástupce může odvoláním napadnout rozsudek pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to i v neprospěch obžalovaného, poškozený může podat odvolání toliko v případě, že uplatnil nárok na náhradu škody, a to pro nesprávnost výroku o náhradě škody, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci. Obžalovaný má právo podat odvolání pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká. Všechny shora uvedené oprávněné osoby mohou napadat rozsudek také proto, že výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházející rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí. Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Státní zástupce může ve prospěch obžalovaného podat odvolání i proti jeho vůli, stejně tak proti vůli obžalovaného, jenž je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jeho způsobilost k právním úkonům je omezena, může za něho v jeho prospěch podat odvolání též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce.

Ve prospěch mladistvého obžalovaného může i proti jeho vůli podat odvolání i orgán pověřený péčí o mládež, kterému lhůta k podání opravného prostředku běží samostatně.

Odvolání musí být ve lhůtě shora uvedené nebo v další lhůtě 5 dnů k tomu stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

V Plzni dne 5.6.2002

Předseda senátu:
JUDr. Zdeněk M i n a ř í k
v.r.

Za správnost: Zdeňka Holá